

zatímního opatření lhotejnou. Vzhledem k tomu má nejvyšší soud za to, že jest splněna podmínka § 379 druhý odstavec ex. ř. o subjektivním ohrožení uspokojení pohledávky navrhovatelčiny.

Čís. 12582.

Pojišťovací smlouva.

Stanoveno-li v pojišťovacích podmínkách, že se pojistitel nemůže dovolávati průpadné doložky, netíží-li pojistníka ani úmysl ani hrubá nedbalost, nebo, nemělo-li porušení závaznosti vliv ani na zjištění nebo na objem pojistitelova plnění, jest na pojistníku, aby, není-li již sporné, že ho tíží úmysl, prokázal, že porušení závaznosti bylo bezvýznamné.

Významnost pojistníkova zveličování škody pro její zjištění není o sobě prokázána tím, že výše škody byla zjišťována rozhodci, bylo-li výši škody podle pojišťovacích podmínek určití rozhodci, i kdyby vůbec nedošlo mezi pojistitelem a pojistníkem k dohodě.

(Rozh. ze dne 5. května 1933, Rv I 2054/31.)

Žalobce pojistil u žalované pojišťovny proti ohni svůj sklad pánské, chlapecké a dětské konfekce na 180.000 Kč. Článek 21 pojišťovacích podmínek žalované pojišťovny ustanovoval, že nesprávné údaje pojištěného mají v zápětí ztrátu pojištěného nároku, lze-li pojištěnému přičísti úmysl nebo hrubou nedbalost; dále pak též článek stanovil, že pojistníku zůstává nárok, neměly-li nesprávné údaje vliv ani na zjištění pojistné příhody ani na zjištění neb objem plnění pojišťovatele. Stanovení výše škody bylo předmětem rozhodčího řízení, v němž žalobce udal výši škody 175.560 Kč. Rozhodčí komise stanovila škodu na 28.811 Kč. Žalobce byl pravoplatně odsouzen pro zločin pokusu podvodu, ježto úmyslně udal rozhodčímu soudu a likvidátoru, že jeho škoda činí 175.560 Kč. Žalobu proti pojišťovně o zaplacení 28.811 Kč p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e zamítl. D ů v o d y: V souzeném případě zakládá se rozhodnutí jen na výkladu čl. 21 vš. pojišť. podmínek. Podle tohoto ustanovení má pojistník nárok na plnění pojišťovnou, třebaže učinil nesprávné nebo neúplné údaje za vyšetřování škody, pak-li ho nepostihuje ani úmysl ani hrubá nedbalost, nebo, pak-li porušení nemělo vliv ani na zjištění pojistné příhody ani na zjištění neb objem plnění pojišťovatele. Žalobce vykládá toto ustanovení tak, že nárok trvá i při úmyslu nebo hrubé nedbalosti, pak-li porušení povinnosti k udání pravdy nemělo onoho vlivu. Rozhodce Leopold L. udal jako svědek, že údajům žalobce nevěřil, a že odhadl škodu podle knoflíků a zbytků látky, likvidátor Josef R. vypovídal jako svědek, že při roztrídění zboží rozhodčí soud seznal, že žalobcovy údaje musí býti nesprávné, rovněž tvrdil, rozhodce Emil P., že žalobcovy údaje nebyly přesné a že tudíž byla škoda vyšetřena podle knoflíků. Zdá se, že se žalobci podařil důkaz bezvýznamnosti jeho údajů. Avšak tento důkaz v souzeném případě jest nemožným. Žalobce byl odsouzen pro pokus podvodu z důvodu, že uvedl shora uvedené rozhodce v omyl, že jeho

škoda činila 175.560 Kč a že jeho údaje byly způsobilé, uvéstí pojišťovnu v omyl o výši skutečné škody, takže se mohlo státi, že by komise skutečnou škodu nebyla mohla zjistiti a byla by odkázána na údaje žalobce, takže při méně důkladném přezkoumání nebylo by bývalo možným zjistiti množství shořelého a poškozeného zboží. Podle § 268 c. ř. s. jest soud vázán obsahem tohoto odsuzujícího výroku. Rozhodl tedy již trestní soud, že porušení povinnosti k udání pravdy žalobcem bylo způsobilé, vykonati vliv na zjištění pojistné příhody a na zjištění neb objem plnění pojišťovatele. Nepatří tedy žalobci podle čl. 21 vš. pojišť. podmínek náhrada zažalované škody, třebaže by jinak byl výklad tohoto článku žalobcem správný. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Proti odůvodnění prvního soudu brojí odvolatel, uváděje, že vázanost civilního soudce trestním rozsudkem nastává jen, je-li rozhodnutí sporu závislé na důkazu přičitatelnosti trestného jednání. Tak tomu však prý v souzeném případě není. Neboť trestním rozsudkem bylo vysloveno jen, že způsob jednání žalobce, nepravdivý údaj, že způsobená škoda činí 175.560 Kč, byl sice objektivně způsobilý, by uvedl oba rozhodčí a zástupce žalované v omyl, což prý ještě neznamená, že tyto osoby při zjištění výše škody byly skutečně ovlivňovány, nýbrž že naopak vyplývá z rozsudku, že zůstalo při bezvýsledném pokusu. Výše uvedenými třemi osobami slyšenými jako svědky bylo prý určitě zjištěno, že se vůbec nedaly ovlivniti údaji žalobcovými, nýbrž že vyšetřily škodu zcela samostatně a bez ohledu na údaje žalobce. Pokud tedy odvolatel tvrdí, že se první soud neprávem považoval za vázán trestním rozsudkem, jest s ním souhlasiti. Neboť za směrodatnou otázku v tomto sporu, zda jsou tu předpoklady čl. 21 pojišťovacích podmínek nedává tento trestní rozsudek odpověď. Podle tohoto ustanovení mají právní následky, vyplývající z neúplného a nesprávného údaje o škodě nastati jen, neovlivňovalo-li porušení povinnosti k udání pravdy ani zjištění pojistného případu, ani zjištění nebo rozsah plnění, které musí poskytnouti pojišťovatel. Trestním rozsudkem byl však žalobce odsouzen jen, že svým jednáním sice předsevzal jednání vedoucí ke skutečnému vykonání zločinu tím, že chtěl někoho uvéstí v omyl, že však k dokonání zločinu náhodou nedošlo. Rozsudek vyslovuje tedy, že žalovaná strana nebyla ohledně pojistného, které měla vyplatiti, poškozena. Trestní rozsudek nevyslovuje se o tom, zda způsob jednání žalobce ovlivňoval zjištění pojistného případu, jelikož tato okolnost nemá význam pro skutkovou podstatu zločinu, pro který byl žalobce odsouzen. V souzeném případě jest si ujasniti, co jest rozuměti ovlivněním. Podle čl. 21 musí se ovlivnění týkati zjištění pojistného případu atd. Podle souhlasného právního názoru justičního výboru § 32 zák. ze dne 23. prosince 1917 čís. 501 ř. zák., z něhož jest převzat čl. 21 pojišťovacích podmínek žalované společnosti, zahrnuje zjištění pojistného případu v sobě veškeré vyšetřovací řízení pojišťovatele o pojistném případě i s informacemi a údaji o škodě pojistníka. Bylo vyšetřovací řízení žalobcovými údaji nějakým způsobem ovlivňováno? Odpověď na tuto otázku přesahuje meze trestní skutkové podstaty a musí býti řešena samostatně procesním soudem. Jest ji řešiti

podle provedených důkazů. Odvolací soud zjišťuje, že zástupce strany žalované by byl likvidoval škodu bez rozhodčího řízení, kdyby nárok na náhradu škody, který činil žalobce, nebyl býval již od prvopočátku tak přemrštěný. Proto však byl svolán rozhodčí soud a, jelikož žalobce i u rozhodčího soudu předložil a podepsal tvrzenou škodu 175.560 Kč, byl proveden rozsáhlý odhad vyměřením podkrovní místnosti, kde bylo uloženo shořelé zboží, dále odhadem podle ještě zachovalých zbytků, jako knoflíků atd., a výpočtem obsahu beden, ve kterých oděvy prý dříve byly uloženy a tímto způsobem byla vypočtena částka škody, kterou žalobce nyní zažaloval a kterou žalobce tehdy také ihned uznal za správnou. To vše by nebylo bývalo nutným, kdyby žalobce nebyl býval zveličoval svou škodu tak nesmírným způsobem, nýbrž kdyby se byl zachoval ve smyslu čl. 20 pojišťovacích podmínek. Tím však jest bezvadně zjištěno, že žalobcovy nesprávné údaje měly značný vliv na zjištění pojistného případu, t. j. na řízení vyšetřovací. Právem proto dovolává se strana žalovaná doložky o neúčinnosti ve smyslu čl. 20 všeob. pojišťovacích podmínek, na které žalobce přistoupil. Proto jest žalovaná osvobozena od plnění a proto rozhodnutí prvního soudu jest správné, byť i z jiného důvodu, než uvedl.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Dovolání právem vytýká napadenému rozsudku, že mylně vykládá pojišťovací smlouvu, pokud se týče článku 21. všeobecných pojišťovacích podmínek, podle jehož nesporného a § 32 (3) zákona o poj. smlouvě přizpůsobeného obsahu nemůže se pojistitel dovolávat průpadné doložky, netíží-li pojistníka ani úmysl ani hrubá nedbalost, nebo, nemělo-li porušení závaznosti vlivu ani na zjištění pojistné příhody ani na zjištění nebo na objem pojistitelova plnění. Že žalobce tíží úmysl, není již sporné, a bylo proto na něm, by prokázal, že porušení závaznosti bylo bezvýznamné, a by takto zbavil průpadní doložku účinnosti (sb. n. s. 5777, připomínky k poj. řádu, vydané min. sprav., Vídeň, 1915, str. 49, Dr. Albert Ehrenzweig, die Rechtsordnung der Vertragsversicherung, Vídeň, 1929, str. 120). Odvolací soud míní, že se tento důkaz žalobci nezdařil, protože výše škody byla zjišťována rozhodci, což by nebylo bývalo nutné, kdyby žalobce nebyl zveličoval svou škodu. Ale zjištěno jest, že se rozhodci žalobcovými údaji vůbec neřídili, a, že škoda byla zjišťována rozhodci, se nestalo proto, že žalobce škodu úmyslně přeháněl, ano výši škody jest podle § 24 č. 1 všeobecných pojišťovacích podmínek určiti rozhodci i v případě, že vůbec nedošlo mezi pojistitelem a pojistníkem k dohodě. Nemělo tudíž úmyslné přehánění škody na zjištění a objem pojistitelova plnění žádného vlivu, a jest proto žalovaná povinna, by nahradila žalobci škodu, jak byla rozhodci zjištěna bez ohledu na to, co v této příčině předstíral žalobce.